

## ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . . . . . 6 frt.  
Fél évre . . . . . 3 frt.  
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.  
Egyes szám ára: 15 krajczár.

Kiőszetni csupán a kiadóhivatalnál lehet  
B.-Gyarmaton.

Kiőszetési pénzek, reclamációk és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

## NÓGRÁDI LAPOK

## és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábos petítor 5 kr. — Nagyobb és többzori hirdetések jutányosan eszközöltnék.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyilttér garmond sora 20 kr.

## A kisiparosok tökegyesítése.

A szövetkezetek eszméje, miről mi annyit irtunk, mindinkább fölvetődik a sajtóban s így alkalmunk van mások véleményét is reprodukálni állításaink igazolására.

Különbösen tanulságosan ír e kőrdeiről a honti cím alatt Beck Dénes a „M I.” 9. számában, melyből jónak látjuk az alábbiakat közölni.

Vajha iparosainkat e meggyőző érvek tette buzdítanák!

Miután nevezett cikkirő a kis töke hátrányait ismerteti s bebizonyítja, hogy a kisiparosok baját nem a kvalifikáció hiány, nem a szabadverseny okozza, hanem azon óriási előnyök, mikkel a nagy töke a kis töke föl emelkedik, így folytatja:

Mulhatatlan szükségesnek tartjuk, hogy a kis töke minden irányban való egyesülése létesíthessék. A közösségnek kell a kis töke okozta hiányokat kárpótolni.

1843-ban volt, mikor az angol iparnak nagy és nehéz viszonyokkal kellett megküzdenie, melyek a munkás népre szomorú hatással jártak.

Meetingek tartattak, sokat beszéltek és irtak (a mit nálunk is tesznek), a munkások strikeolni kezdtek, a gyárosok és iparosok államségély után kiáltottak, de hasznos eredményre nem juthattak.

Néhány rochedale-i flaneliszövő végtőre azon gondolatra jött, hogy legjobb lesz, ha magukban keresik a segélyt, és elhatározták, hogy mindaddig, míg nagyobb tőkét nem hoznak össze, hogy azzal iparukon kellőleg segíthessenek, hetenkint 2 penczet vagyis 10 krt közös pénztárba fognak fizetni be. — Ezen elhatározást hamar végrehajtották, aláírásokat gyűjtöttek és együletet alapítottak, melyet „society of equitable pioniers” vagy a részrehajlás nélküli utörök társaságának nevezték.

Minden alapító kötelezte magát hetenkint 2 pencze befizetésére.

A társaság alapszabályai annak célját következőképen jelezte: Ezen társaságnak célja tagjainak vagyoni és társadalmi állapotán segíteni és pedig azért, hogy elegendő töke gyűjtessék a következő tervek létesíthetése végett:

1. Raktárakat felállítani, melyekben élelmi szerek, fűszerek és rövidárú árultassanak;

2. Oly házakat vásárolni vagy építeni, hol azon tagok lakhassanak, kik egymásnak társadalmi vagy családi helyzetükön segíteni törekednek;

3. Oly árúkat gyárszerűen készíttetni, melyeket a társaság fog meghatározni, foglalatosságul azon tagok részére, kik munka nélkül vannak, vagy munkadíj leszállítása alatt szenvednek;

4. Földeket vásárolni vagy bérelni, hogy azok azon társulati tagok által művelthessenek, kik munka nélkül vannak, vagy kiknek munkája nem elég jól fizettetnék.

Tizenkét rochedale-i irta az alapszabályokat alá, és „24 pencze” vagy „egy arany” forint volt az alaptőke, melylyel az említett nagyrautörök terveket létesíteni szándókoztak.

Mindenki azt hitte, hogy nem egészséges elméjű emberek azok, kik nagy bajon kiszerrel akarnak segíteni. A tapasztalás azonban azt mutatta, hogy tervüket fényesen vitték keresztül. 1844. év végén már 28 tagja volt a társulatnak, kik működésüket fűszerez bolt megnyitásával kezdték meg, miután már 28 font sterlinget vagy 280 arany frt — 338 frittal bírtak. Tíz évvel később 1400 taggal bírt, 115,000 frt vagyonnal és 35,000 frt évi nyereséggel, és 1868-ban már 7200 volt a tagok száma, 120 millió frt vagyonnal és 400,000 forint évi haszonnal, melyből 100,000 frtért az első házat vették. E meglepő eredmény természetesen ezen módozatot nagyon ajánlotta és 1868-ban Angliában 915 ilyen szövetkezet létezett. Más államok közül ezen példát csak később (mert ezen szövetkezetnek működése sokáig ismeretlen volt a continensen) Svájc és Németország követték.

Ily módon gondoljuk mi a szövetkezetek alakulását, nálunk azonban nem oly terjedelmes programmal, mint Angliában.

Lássuk most, milyen eredménnyel lehetne ez a kivitelben, illetőleg bizonyítsuk azon teoriát számokkal, melyeknek a gyakorlat adná meg az abszolutoriumot.

A hírlapok által a napokban közölt statisztikai nyomozások alapján Budapesten 1883. év végével 7141 önálló iparos van, melyek véleményünk szerint következő 6 csoportba osztva, ipartársulatokat képeznének, úgymint 1. csoport, 183 sütő, 284 mészáros, 316, hentes és 62 cukrász, összesen 845. 2. csoport, 1070 szabó. 3. csoport 1356 cipész. 4. csoport 71 szűcs, 43 kalapos, 83 piperekészítő, 51 üveges, 63 szobafestő, 79 könyvkötő, 61 fénymázoló és 82 kárpos, összesen 536. 5. csoport 439 asztalos, 64 esztergályos, 74 kerékgyártó, 38 ács, 63 kádár, összesen 675. 6. csoport, 122 aranyműves, 106 órá, 127 bádógos és 128 lakatos, összesen 483 taggal. — A fentebbi összeg kiegészítéséhez még 1282 vendéglős, 583 kávé és 311 pálinkamérő, összesen 3175 taggal járul, azonban ezeket az iparos csoportok közé sorolni nem véljük.

Ha tehát a 7141-re menő iparosok számából 2176-ot kihagyunk, marad 6 csoportban 4965 önálló iparos, kik 20 kr hetenkinti befizetéssel, azaz évenként 10 frittal, minden évben 49,650 frtot gyűjtenének össze, mely összeg elég volna arra, hogy egyelőre azon pontnak lehessen megfelelni, mely az élelmi szerek a tagok részére való előrusítását javasolja.

És ha most továbbá az első példánál maradunk, hogy t. i. egy iparos az ilyen szövetkezési forma mellett évenként 230 frtot takarít meg, a 4965 iparosra 1,141,950 frt megtakarítás esik, mely összegnek ha csak kamatjában levő megtakarítását számítjuk, a kis tőkének egyesülésére vonatkozó javaslatunkat fényesen igazoltuk.

## A magyar nyelv tanítása tő iskoláinkban.

(Vége)

Ily előkészületekkel vezetvén át a gyermekeket a II-ik osztályba, a magyar nyelv tanításának nehéz-

sége a tanításra nézve legalább 50 százalékat, tanulása pedig a gyermekekre talán még annál is többet veszítené. A 2-ik osztály tulajdonképpen nem egyéb mint az első osztály betéjezése. Az első osztályban lerakjuk az elemi oktatás alapját, a 2-ikben rá rakjuk a falakat s tőle alá helyezzük őket. Hát a többi 4 osztályra mi teendő marad még azután? Bizony jut még azokra elegendő. A festész előbb gondosan kifejezti vázsnát, behuzza alpmázsal, azután pedig reáveti eszméjének alaprajzát. Műértő előtt már ez is becses bir, lángoszenek alkotását azonban mégis csak azután látjuk meg legjobban s egész teljességében, midőn hosszú munka után az utolsó vonást tette meg ecsetjével; a szobrász először durva alakot állít elő a kőből s csak azután ültet mosolyt, büszkeséget, üdvőt, szerelmet, haragot s a lélek ezer érzelmének kifejezését finom vésőivel s ihletet lelkevel az életelen márvány arcra. A házaok falait felbuzza a kőmíves, tetejét felrakja az ács, a munka kétharmada mégis hátra van. Cserepes, asztalos, lakatos, üveges, kályhás, kárpos, bádógos s tudj isten mi minden fog rajta dolgozni, míg a ház lakhatóvá lesz. Ilyen forma biz a gyermeknevelés, iskolai oktatás is. Az első osztály munkája, ha szabad e hasonlattal élnem, — kőmíves munka, a másodiké az ács munka. Mind a kettő felette fontos, mert a maradaadóságot s így az értéket képviselik, de azután jön még a mindenféle furás faragás, gyáulás, csiszolás, festés, domborítás, melyek az izlést, és kényelmet, emberben a műveltséget s hasznavehetőséget állítják elő. A gyermeket az első és második osztályban megtanítjuk olvasni és írni; megismertetjük vele a mennyiség fogalmát; megtanítjuk csendesen ülni, bátran és értelmesen beszélni, figyelmét valamire irányozni, rendet, pontosságot tartani. Ezek az apró kövek, téglák, més, fa, szög, melyek a teljes építést lehetővé teszik. Ha az első osztályban elkészültünk a magyar nyelv ismeretének első elemeivel, a jó kiejtéssel, írással, olvasással, a legegyszerűbb szavak és mondatok megismertetésével, a második osztályban mindent bővíteni fogjuk. Az olvasás mellé már a beszéd- és értelemgyakorlatokra is áttérünk. Felveszünk egy tárgyat s azt mint tananyagot a 7—8 éves gyermek felfogásához mért egyszerűséggel, oly magyar kérdésekkel aknázzuk ki, hogy a gyermek lehetőleg a már ismert, a sokszor hallott szavakkal felelhessen. Vesszem példának a házat s előkészítés után kérdem: ki csinálta a házat? A házat kőmíves csinálta. Miből? kőből, téglából, mésből. Még ki dolgozott a házon? az ács. Mivel? fejszével. Miből faragott? fából. Aztán átmegyek a szobára, beano ablak, ajtó, kályha, padok, tába stb. már mind ismeretes szavak.

A második osztályban már egyes, könnyű történetkéket s meséket is lehet a gyermekek előtt beazélni s azokat viszont általok elbeszélgetni, — magában értetvén, hogy a még ismeretlen szavakat sokszor s egész türelemmel elmondjuk s megmagyarázzuk nekik. Ezen osztály második felében egyrészt az emlékező tehetőség fejlesztése, másrészt pedig a magyar beszéd göröndökony kiejtése végett mulattató és tanulságos versecskéket kell a gyermekekkel betanultatni s elmondadni úgy, hogy ő azoknak általán, s különösen is az egyes szavak értelmét tökéletesen s biztosan tudja.

Ha a tanító ezen két osztályban ekként fogja megoldani a magyar nyelv tanításának feladatát, akkor átlépte a Rubikont, — s a mikor akarja, akkor teheti teljesen magyarrá iskoláját az iskolafenntartó közönség.

Mit még mondanom kell, az az eddig mondottak miatt igen kevés. A magyarul jól olvasó tőt gyermeket egy hét alatt lehet megtanítani a tő olvasására, s ezt már a 3-ik osztályban meg is fog kellene tenni. Szükséges ez azért, mert az neki végre is anyanyelve s mert vallásos ismeretek nélkül felnővekedni nem szabad. Kell neki tudni énekelni s imádkozni anyanyelvén, nehogy a fűrdővízzel együtt a gyermekeket is kiöntsük, hogy a családtól el ne idegenedjék s az isteni tisztelőten résztvehessen.

Különb a 3-ik osztályban a kötelezett tantárgyaknak 1/3 részét, — a 4-ikben azoknak felét, —



végre az 5 ik és 6 ban a vallás kivételével, — mely mindig a gyermekek anyanyelvén tanítandó, — valamennyit magyarul kell tanítani. Ezek mellett nyugodtan bevárhatjuk az időt, míg a külsővilág mag fogja követelni, — talán előbb is mintsem binnök, — hogy már mindenben magyar legyen az iskola s hogy a nyilvános istentiszteleten is illő helyet foglaljon el a magyar nyelv.

As államnak főbb kötelessége az elemi iskolára felügyelni, mint a felső és közép tanintézetekre; gyakorolja is ezen felügyeletet az iskolafelügyelők és tanfelügyelők által. Mondja meg ezeknek, hogy hivatalos jelentéseikben aláhuzott sorokban emeljék ki a magyar nyelv tanításában tett előmenetelt, valamint az üres szemfényvesztést és mitsem történt. Jutalmazza meg a terékény tanítókat s vonja kérdőre a hanyagokat.

Nem lehetetlen az, mit a haza e tekintetben néptanítóitól vár. Nem okoz nemzetiségének kárt, ki a tót gyermekeket magyarul megtanítja; sőt ellenkezőleg, — a jobbít és polgári szabadság egyik legbatalmasabb védő fegyverét nyújtja neki s így legfőbb érdekének tesz, soha eléggé meg nem hálálható szolgálattal.

Munkára tehát fel?

HOLLES DANÓI

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter rendelete. A szerzői jogról szóló 1884. évi XVI. t. cikkben meghatározott beiktatásra szolgáló iktató könyv tárgyában. A szerzői jogról szóló 1884. évi XVI. t. cz. 44. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem: Az iktató könyvről. 1. §. Az iktató könyv melynek mintá rovatai ezen rendeletnek kiegészítő részét képezik, két részből áll. Az első rész szolgál a fordítási jog védelmére célzó bejelentéseknek, a 2-ik rész az álnév alatt, vagy a szerző nevének kitétele nélkül megjelent illetőleg nyilvánosan előadott művek szerzőinek vagy ezek jogutódainak biztosított jogok védelmére célzó bejelentések beiktatására. A bejelentésekről. 2. §. A bejelentéseknek következő adatokat kell tartalmazni. 1. A fordítási jog védelmére célzó bejelentéseknek, 1. a bejelentő nevét, polgári állását és lakhelyét. 2. az eredeti mű teljes címét, a kötetek és lapok számának megjelölését. 3. azon év megjelölését, melyben eredeti mű megjelent. 4. a szerző nevét, polgári állását és lakhelyét. 5. azon nyelvről (nyelvekről) megjelölését, a melyre (melyekre) a fordítási jog fentartatott. 6. bejelentését annak, hogy a mű fordítása mikor kezdett meg és mikor lett befejezve. II. Az álnév alatt, vagy a szerző nevének kitétele nélkül megjelent, illetőleg nyilvánosan előadott művek védelmére célzó bejelentéseknek: 1. a bejelentő nevét, polgári állását és lakhelyét, 2. az eredeti mű teljes címét, nemét és szabatos megjelölését, írói és zene műveknél a kötetek vagy füzetek és lapok számának megjelölését. 3. azon év megjelölését, melyben az eredeti mű megjelent vagy nyilvánosan először előadott színműveknél és zene műveknél az első nyilvános előadás napja is bejelentendő. 4. a szerző álnévét, vagy megjelölését annak, hogy a mű a szerző nevének kitétele nélkül jelent meg vagy lett nyilvánosan előadva. 5. a mű terjesztőjének nevét, polgári állását és lakhelyét. A eljárásról. 3. §. A bejelentés alkalmával az eredeti és fordított műnek egy-egy példánya, képző művészeti tárgyaknál a műnek fényképe a földmívelés-, ipar és kereskedelemügyi minisztériumnál letétbe nyerveendő, miről az illetőnek elismervény adatik. 4. §. Az iktató könyvbe eszközölt minden beiktatás a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium által kiállított „Központi Értesítőben” a Horvát-Szlavonország területén megjelent, valamint a horvát-szlavonországi illetőségűek által a külföldön kiadott munkákra vonatkozóak pedig, azonkívül még a Zagrában megjelent „Narodne Novine” című lapban is közzé tétetni fognak. 5. §. Az 1884. évi XVI. t. cz. 44 §-ának 3-ik kikezdésében említett művekre vonatkozó bejelentések a horvát-szlavon országos kormány úján is beterjeszthetők a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumhoz. Ily bejelentések a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumnál magyar nyelvre lefordítván, ezen szövegben tétetnek közé a „Központi Értesítőben” s kihirdetésük után eredetiben, valamint a horvát-szlavonországi illetőségűek részéről a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumhoz közvetlenül tett bejelentések hivatalos másolata szintén, azok kihirdetése után beiktatási záradékkal ellátva a „Narodne Novine” című lapban való közzététel végett a horvát-szlavon országos kormányhoz küldetnek. 6. §. Az iktató könyvből a kivonatokat kiállításért díj nem követelhető és a kivonatokat az azokat kívánók terhére 50 kros bélyeggel elláttatnak. (Közzététetik az alispáni hivatal részéről.)

## A bekövetkező kolerajárvány ügyében.

A járványos fertőzések kolera betörvén Európába, első vészes eredményei f. évi június 14-én Franciaországban léptek fel. Ismerve a járvány természetét, az emberek könnyelműségét, elfogultságát, az legvalószínűbben hazánk határait is át fogja lépni. Visszaemlékezve az 1873-iki kolerajárványra, élénk emlékezetünkben van még az akkori készületlenség, a kiűrékor tapasztalt idő s tova való kapkodás, s az ezek folytán beállott nagy halandóság, mely csak megyékből 9031 egyént, tehát összes lakosságának 5 százelekát vitte sírba. Hogy a kiűrendő járványvéz pusztító hatalmát csökkentésük, szükséges, hogy őt illően fellegyverkezve fogadjuk. Ezen oknál fogva azokon kívül, miket megyénk erélyes, bölcs kormányzata eddig megállapított, a vett utasítás folytán is kötelességem az alábbiakat a községek lakosságával közölni, illetőleg őket azok pontos végrehajtására felhívni.

1. Mindenek előtt kinevezendők a járványbiztosok, még pedig akként, hogy minden 50 házra jusszon egy. Ezeknek legszigorúbb kötelességük a járvány netaláni kitörésével a részükre kijelölt minden egyes lakóházat reggel, este bejárni, magukkal a meghatározott gyógyszerből vinni, abból az adott utasítás szerint a betegeket ellátni, a megbetegültek nevéről, koráról jegyzéket venni, s a házat egy látható jellel, pl. szalmacsóvával ellátni.

2. Nemcsak a járványbiztosoknak, hanem az előjáróságnak is kötelessége az utcák, a terek, udvarok, vágóhidak s lakások tisztán tartására ügyelni, a trágyát, az árnyékszékéket tartalmát a megyei utasítás szerint kihordatni, a fertőtlenítést az előírt módon pontosan teljesíteni.

3. Szigorúan tiltandók a népesebb összejövetelek, halotti torok tartása, a halottak egyszerűen, előre meg nem mondott időben temetendők el, s koporóba tételük után vagy oltatlan mézporral vagy karbolsavval fertőtlenítendő.

4. Mindenek felett ajánlatik a nyugodt kedély, szabályozott ét- és életrend, őrizkedjék mindenki a nehezebb emésztésű étkektől, gyümölcstől, ugorkától, sült kukoricától, a szeszes italok mértékletlen élvezetétől, mert semmi úgy meg nem boszulhatja magát az illető, mint bármely e nemű kihágás.

5. Lehetőleg minden háznál állítsassék fel rendszeres árnyékszék; ha pedig ez lehetetlen, megtagadják, hogy mintegy 4—5 láb mélységű gödör ásassék, s a széklettelek ott végezteszén, minden egy napi széklettel előleges fertőtlenítés után egy réteg földdel borítsassék le. Ha a gödör megtelt, új, ilyenmódú üreg nyíttassék.

6. Az előjárók járják be a községet, s ahol trágyalé kifolyást, töcsét vagy egyéb, könnyen rothadásba menő állóvizet találnak, annak vagy szabad lefolyást engedjenek, vagy földráhordással szüntessék azt meg.

7. Ha az előjárók a községben vagy a határban rossz vizű kutat találnak vagy tudnak, azt tegyék használhatatlanná. Ha dög fordul elő a községben, azonnal kellő mélyen ásassék az el.

8. Mivel a körorvos nem lehet mindig és mindenütt jelen, tartsa kötelességének az előjáróságot a hús, kenyér, liszt a egyéb tápszerek gyakori megvizsgálását, mihez többnyire elégséges az ép tapintó, szagló és ízlelő érzék; az egészségre netán ártalmasnak talált tápszer azonnal koboztassék el.

9. Itt is felhivatnak az előjárók arra, hogy az adott megyei utasításhoz képest gondoskodjanak halottas kamráról, kórtermekről, hordágyról, s mivel holtat vállon vinni nem szabad, hullahordó szekerről.

10. Minthogy a ragálynak egyedüli tova terjesztői az ürülékek, nagy gond fordítandó arra, hogy azok kiűritésük után azonnal fertőtlenítetvén, mély gödörbe ásassanak, ha pedig esetleg a földre ömlöttek azok, felvakartatván, volnk az említett módon kell elbánni, épen úgy a felvakarás helyével is. A bepiszkolt ruhafélék forró léggel öntendők le, a nem moshatóak pedig forró kemenczébe dugandók. A szalmaszakban lévő szalma elégetendő.

11. A betegség lejártaival, végződjék az bármint, a ezoba azonnal teljesen fertőtlenítendő, mi abban áll, hogy az ajtókat, ablakokat, ágyakat, kályhát stb. karbolsavval mosandó le, a falak újra meszelendők, s a lakóhelyiség hosszú ideig éjjel nappal szabad szellőztetésnek legyen kitéve. Legmegbizhatóbb gáz alakú fertőtlenítő a kénes sav, mely kődarabok elégetésével fejlődik ki. Másik és talán még biztonságos fertőtlenítő a Sublimát, melynek 1.300.000 oldata a híres bakteriológ dr. Koch szerint már képes a lépse bacillusok további fejlődését megakadályozni. Ebből 1 gramm, 10.000 gramm vízben oldva, biztos diszinficiensül szolgálhat az árnyékszék, ürülék és trágyadombok fertőtlenítésére. Az esetleges mérgezések kiküldése végett azonban ennek használata csak az orvos által közvetlenül lenne alkalmazható;

noha az is igaz, hogy ha valaki ömörgezési szándék. ból akarna ez oldatból venni, azt literzámmal kellene innia. Rendkívüli fertőtlenítő hatású kívül ajánlja a szert annak olcsó volta, mert pl. 5 vagy 10 liternyi oldat nem kerül többé 2 krajczárnál.

12. Miből valaki a koleraéhoz hasonló tünetek közt gyanúsan megbetegszik, az eset azonnal a szolgabírói hivatalnál jelentendő be.

13. Rátérvén röviden a betegség leírására, az elsőleg gyengébb fokú hasmenésben mutatkozik, mely néha pár napig is eltar. Ezen úgynevezett intőhasmenésre, mely máskor alig méltó figyelemre, különösen figyelmeztetnek a járványbiztosok, mert az néha már rövid idő alatt harkorgás és nagy szomj által kísértetik, s gyakorivá, vízenyőssé válik, s melyhez csak hamar csatlakoznak a belek és a végtagok görzése, folytonos hányás, nagy szomj, a hányadék és a széklettel rízáló szerű kinézés, a bőrnek márványeszerű hideggé való lehűlése, a vizelésnek és ürítésnek hiánya.

14. Ami a gyógymodot illeti: sokkal könnyebb a fentiek megtartása által a betegséget távol tartani, mint a már bekövetkezettét meggyógyítani. Ez okból főszóly fektetendő az óvó eljárásra.

Ami a bekövetkezett betegség orvoslására vonatkozik, azt csak röviden tárgyaljuk, mert az esetek különbsége miatt nem lehet mindenre részletesen terjeszkedni ki. Ha valaki a fennebb említett kolerahasmenéstől lepetik meg, vonuljon azonnal ágyba, takarózzék be, táplálkozzék egyszerűen, egyék sűrűre rántott keménymagos, jól megfőtt rizs vagy daralevest. Vegyen a község házában tartott, utasítással ellátott s e körszának megfelelő csöppekből vagy porokból, feltéve, hogy a hasmenés nem életrendi kihágás eredmény. Ha nem enyhül a hasmenés, a bőrműködést elő lehet segíteni az izzasztók által, a hasmenés megszüntetésére pedig az orósb aszorból vegyen. Ha a betegség rohamosabban tör elő, ha görseők és hányás is jelentkezik, a még erősebb hatású csöppek, jéglabdacskok, kevés jéges víz, a görseők ellen pedig dörzsölések erős borecczettel és mustárszeszszel fognak alkalmaztatni. Nagy fokú kimerültségű, midőn már az érzés nem érezhető, adatszák az izzatók, ugyint szesz, kámför, éther, stb. ha jó hatás mutatkozik, ritkább időközökben. Ha a betegség tünetei enyhültek, ha t. i. az ürülékek kezdenek színessé lenni, ha a beteg némileg vizel, ha az útér érezhetővé lesz, gyógyszerre többé alig van szükség, hanem marad a beteg szomj esetében továbbra is mérsékelt adagú hideg víznél, s időnként pár kanál húslevesnél. A némelykor felmerülő hányászekelési hagymáz rendszeres orvosi kezelést igényel.

E tájékoztató, illetőleg szabályok a népnek minél nagyobb számával szokott módon közlendők, ugyintén a lelkész urakkal is, a népnek minden irányban megmagyarázandók, s az előjárók által lelkiismeretes pontossággal megtartandók és végrehajtandók. Magától értetődik, hogy a körorvos a végrehajtás mikéntjét ellenőrizni fogja, s a körnek teljes tehetőségével szolgálatára állandó.

Tolmács, 1884. évi július hó 12-én.

PERÉMY GÁBOR,  
körorvos.

A b.-gyarmati önkéntes tűzoltó-egylet részéről felkéröttünk a következő nyilvannulások közzétételére:

Tisztelt önkéntes tűzoltó egylet B.-Gyarmaton. A tegnapi tűzvész alkalmával gróf Zichy család koridősebségi hitbizománya pusztá podluzsányi birtokán egy szakaszának való megjelenése, erkölcsi kötelességemül tette jelen soraimmal ezen jótékony intézet irányában háládatos elismeréssel lennem, amennyiben meg kellett győződnöm a vészes esemény színhelyén a gazdasszat kezelő személyzetének képtelenségéről, hogy a pusztító elemnek gátat vethetett volna; a midőn az egylet nem tétovázott a szükséges segélynyújtásban, egy ilyen makacs, fárasztó oltásnál, mint itt a takarmánymentésnél volt, 10 álló órát kitartani, s ezzel nem polgári kötelességének, de önfeláldozásának adta jelét s menteni jött az amugy is a kősterhek alatt roskadozó polgári vagyont, vegye legmélyebb szíves köszönetemet a tanusított hatásos segélynyújtásért, kérve jelen hálás nyilatkozatomat az egyleti tagokkal a buzgólag elismerése s méltánylása tekintetéből közzé tétetni. Podluzsányban, 1884. évi augusztus hó 2-án. Igen tisztelt önkéntes tűzoltó egyletnek alázatos szolgálja Aligóver Mihály, div. hitbizom. mérnök.

Podluzsány, 1884. aug. 2. Igen tisztelt alparancsnok ur! Mikép fesselem le azon jótékony érzelmeiket, melyek keblemet eláraszták, amidőn augusztus 1-én Pusztá Podluzsányban kitört tüzeset alkalmával szíves volt a parancsnoksága alatt álló derék tűzoltó egylet tagjaival segítségemre jönni, — nem bírom; de hogy sok jót tett e nemes egylet előjövele által, az tény. Fogadja tehát az igen tisztelt alparancsnok



ur, valamint ezen nemes és önfelajdózó egyesület összes tagjai faradhatatlan működésükért leghálásabb köszönetemet. Amidőn mint e nemes egyesület nagy lekötöttségére ismételtelen köszönetemet nyilvánítom, vagyok hűfűlő üdvözléssel Hembach Gyula.

## Válasz a „Tanügyi miseriák”-ra.

(Papp Gyula körjegyző urnak.)

Midőn e becses lapok f. évi május 4-iki számának vezércikkét olvastam, föltettem magamban, hogy „egy nagybábkányi előjáró” álarca alá rejtőzött, s a nagybábkányiak anyagi állapotát oly siralmasnak feltüntető tudósító mindeitől értesítéséről föllebbentem a fát, hogy az mily valótlanosságokat tartalmaz. En, mint Nagy-Bábkány szülőtte, a község anyagi helyzetét ismerem s teljes határozottsággal mondhatom, hogy egy-két gazdát kivéve, — kik birtokvárásiás végett voltak kénytelenek kölcsönért a szécsényi takarékpénztárhoz fordulni, — nincs egy se, ki úszorának 10 forinttal tartoznék. Bár most nem czélom a község anyagi állapotát ismertetni, de ennyit az igazság érdekében megjegyezni szükségesnek tartottam.

Folyó év szeptember havában lesz 40 éve, hogy atyám Isten kegyelméből a nagybábkányi kántortanítói állomást betölti, s teljes pozitívítással mondhatom, hogy ezen idő alatt csak azok hagyták el az iskolát anélkül, hogy irni olvasni meg nem tanultak volna, kik szívesebben időztek az iskolán kívül, mint annak falai között. Tessék megvizsgálni Nógrádmegyének 20—30 községét, azt hiszem, valamennyiben több irni olvasni nem tudó egyén találtatik, mint Nagy-Bábkányban.

Hogy az újabb miniszteri tanterv értelmében a reális tantárgyak, mint pl. a földrajz, történelem, természettudományi tárgyak egész terjedelmükben elő nem adtak, az nem újság, az 100 iskola közül 50-nél bizonyosan megtörténik; de nem egészen a tanító mulasztása, hanem a taneszközök hiánya miatt. Tessék csak elképzelni a földrajz tanítását földgömb és térképek nélkülözésével.

De különben, aki Nagy-Bábkányban a körülményeket ismeri, be kell vallania, hogy ott nagy eredményt egy mintatanító sem tudna felmutatni. Az iskolaterem elcsúszott a községi juhásznak, majd a harangoznak adott lakást, s most anélkül, hogy valami átalakításon ment volna keresztül, iskolává lett. Berendezése a legkezdetelesebb: 3 drb hosszú lécza, három oldalról az iskola falához támasztva, 1 darab fekete íróasztal s 1 darab számozó gép képezi összes butorzatát.

A község az iskola fenntartásához egy krajczárral sem járul, a községi költségelölirányzatba még csak az iskolai naplók költségeinek fedezete nincs felvéve. Ha a tanító naplót akar vezetni, (amit kell is hogy vezessen) szerezze be az íveket saját költségén, a számtani és írási órákhoz pedig, évről-évre krétával látassa el az iskolát.

Kérdem, vajjon lehet-e ilyen iskolában eredményt felmutatni?

Azt írja ciklikiró ur, hogy „szavaimból nemcsak a tisztviselő és polgár, de főleg az atya hangjai emelkednek ki”; az meglehet, de hogy atyáskodási szerepét nagyon mostohán tölti be, az tény. Hogy Nagy-Bábkányban ilyenek a viszonyok, abból a kör érdemes jegyzőjének is kijut az oroszlanrész, mert ha annyira szíven borbja az iskolaügyet, miért nem iparkodik saját hatáskörében odahatni, hogy a tanoncok számához mért s a népoktatási törvényben meghatározott iskolapénzt létesíttessék. Ha ez megtörténne, akkor mindenesetre gondolkodva lenne (amint már van is) egy, a mai kor kívánalmainak megfelelő fiatal tanóról, segédtanítóról.

Végül, ha ciklikiró ur, mint atya, gyermekei érdekében felszólalni szükségesnek tartotta, én, mint fiú, atyám írásait szívesen tartozom annyival, hogy az ellene irányuló jogtalan sértéseket hirtározottan visszautasítsam. (Mégis jobb lett volna, ha a czáfolat más-honnan jött volna. Szerk.)

BORBÁS KÁROLY,  
kántortanító.

## Apróságok.

Svajcsoriádák. Nagy-Orosziban Svajcsor Dávid híres az ő mondásairól. Egy ízben a következőleg jellemezte az igazságszolgáltatást: Ha egy paraszt és egy zsidó perlekednek, akkor a zsidónak van igaza; ha két zsidó perlekedik, akkor annak van igaza, amelyik a kettő közül okosabb; ha azonban egy zsidó és egy ur perlekednek, akkor roppant nagy igazságának kell lenni a zsidónak, ha a pert megnyerni akarja.

Definiciók. A házassági ügyekben a nő—ellenség, a vőlegény—önkéntes, az esküvő—hadüzenet, a férfi—harcos, az özvegy ember—obsitos, az öreg férj—rokkant.

Megjárt a felebbezéses. Egy Majdan nevű lopási bűntényben leledző egyént a szécsényi vári kir. törvényszék 1 havi fogságra ítélte, Majdan felebbezett, s a kir. tábla félévi fegyházra ítélte, Majdan ezen ítéletet is felebbezte, és a kir. tábla elítélte őt 2 évi fegyházra.

Egy képszelődő fiatal ember sietve hivatta orvosát, elbeszélvén neki, miszerint az éjjel egy egér futott a szájába. „Akkor mindenesetre egy macskát kell bevennie”, mondá az orvos.

Furcsa mentegődözés. Biró: Ön azzal vádoltatik, jó asszony, hogy ezt az urat egy dézsa vízzel leöntötte. — Vádlott: Igen, de nem őt akartam, a székben azt hittem, hogy — férjem.

A kit nem indítanak meg a női könyvek. Egy tudós tanárnak fiatal felesége valami házi perpatvar alkalmával sirásra fakadt, azt hívén, hogy ilyképen megindíthatja férjét. De csalódott, mert a tudós férj neje könyveinek láttára ily szavakra fakadt: „Ugyan hagyj fel a sirással, a könyvek mitsem érnek. Nem egyszer vettem azokat vegyi elemzés alá, s mit gondolok, miből állanak? Van bennük egy párnyi foszforsavas méz, egy kis szódaklorid, de legtöbb bennük a haszontalan víz.”

Az a nyílttér. Egy kolozsvári lap nyílttérben a következő nem mindennapi nyilatkozat olvasható: „Alólírott mindazon urakat, kik azzal rágal-mastak, hogy a Pap Nina parókáját és álfogát én vettem el, alávaló rágalmaszókknak nyilvánítom, a míg állításukat be nem bizonyítják Radnóth, július hó 23. 1884. Márk Vilmos.

Csók-statisztika. A csók a szerelem hőmérője. Egy nem rég elhalt különöz különöz statiztikát készített. Feljegyezte, hogy nevével 20 év alatt hányszor csókolóztak. Az első évben a csókok száma 36,5000-ra rugott s így minden napra 100 csók esik. A második évben a szám felére apadt, a harmadikban az átlag már csak naponként 10 csók, 5 év múlva csak kettő — reggel és este. Később itt-ott még néha jött egy egy csók.

A „Nógrádi Lapok” 39-ik számának újdonsági rovatában „Úres láрма” cím alatt közöltteket S. D. szügyi földbirtokos ur roz néven vette. Alólírott, ki a hivatkozott sorokat írtam, szívesen kijelentem, hogy személyeskedni, annál kevésbé S. D. szügyi birtokos urat bántani nem volt szándékom; csupán az ügy érdekében objective akartam jelezni, hogy felfogásom szerint nem jó „a falra festeni az ördögöt”. Az akkor elég hitelesnek mutató információkat pedig, újabb információm alapján készséggel rectifikálom úgy, hogy S. D. ur sem a megye alispánját, sem főorvosát nem allarmirozta, csupán a s. szolgabírónak tett jelentést, ki aztán nyomban intézkedett is. Szügy, 1884. aug. 4.

WLADÁR VIKTOR.

## H i r e k.

Személyi hírek. Gr. Forgách Antal ur, ki most kedves és szép családjával a kékkői várkastélyban nyaral, többször berándul B. Gyarmatra, augusztus 4-én megtekintette a javítás alatt álló róm. kath. templomot is, melynek költségeihez, mint egyik kegyur egyharmadrészben járul; a javítási munkálatokkal teljesen meg volt elégedve. — Gr. Degenfeld Lajos ur, a lótenyésztési bizottság elnöke, a lótenyésztési ügyben augusztus 4 és 5-ik napját B. Gyarmaton töltötte s Seitzovszky János alispán ur vendége volt. — Pajor István ur a mehadiai fűrdőbe utazott. Bernáth Béla jóbiró ügyvéd s a nemzeti tornaegylet ügybuzgó titkára, a lefolyt hetet B. Gyarmaton töltötte, s itt a kir. törvényszék irattárban a Tesztély-féle szászados port tanulmányozta. — Harmos Gábor főjegyző ur szabadságidejét pefejezte, augusztus 8-án foglalta el hivatalát.

Hymén. Csorvénák Károly sziráki ügyvéd ur augusztus hó 5-én vezette oltárhoz Csésén Adorján Irma kisasszonyt, Dr. Adorján Sándor körorvos ur szép és kedves leányát.

Kinövezés. Zubovics István a megyei alispáni hivatalhoz irnokká neveztetett ki a főispán ur ő mólósága által.

A közigazgatási bizottság havi ülése augusztus hó 14-én csütörtökön fog megtartatni.

Gyászír. Vettük a következő gyászlapot: Szoboticzai Kis Andorin és férje Baráti Huszár László, saját a gyermekeik: Andorin, Mária, Károly, Karolin és László nevükben is mélyen megzomorodott szívvel jelentik tisztelve szeretett felejtethlen jó anyja, napja s illetve nagyanyjuk: öz. Kiss Andrásné, született olovácsi báró Bernáthfy Idának, f. évi július hó 28-án délutáni 6 órakor, a halotti szentségek ajtatos felvétele után, életének 81-ik évében aszálhűdés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi július hó 28-án, délutáni 6 órakor Pozsonyban a szent Andrásról címzett kápolnából ugyanazon sarkertben helyeztetek örök nyugalomra. Áldott legyen emléke!

Sághy Zeigmond szántársulata B. Gyarmaton augusztus hó 5-én a „Hamelni Patkányfogó”-val fejezte be, s innen a társulat Rimaszombatba távozott.

Műkedvelői előadás. Ritka élvezetnek voltunk szem és fülünk augusztus hó 4-én, amikor is a jótékonyág nemes érzete fiatalágunk kebelében feltámadván, színészünk súlyos anyagi helyzetének javítása céljából egyszerre 3 darab szindarabbal lepte meg a községségét. Mind a három darab teljesen sikerültnek mondható. Az egyik volt az „elkényeztetett férj”, mely kedves francia vigjátékban Cesarin szerepét Fölkel Mariška színpadi otthoniassággal s oly kedvesen játszotta, hogy a községség többszörösen élénk tapárvilharban tüntette ki műkedvelőink ezen kitűnő, kedves és szép alakját. Hyppolite-ot, az elkényeztetett férjet Dr. Hermann Károly ur oly ügyes felfogással s routineal adta, mintha bizony valóságos elkényeztetett férj lett volna. — Ezt követte a „becsületes”, Szegitinek egyik sikerültebb vigjátéka, melyben azonnal kitűnt Szerémy Margit kisasszony, aki az ál-szemérmes Lucrétia nehéz szerepében jóízű nevetést csalt ki az arcokra. (Akárhogy maskirozta magát, de a fiatalág úde szép virágát nem tudta elleplezni a sok angol flastrom.) Majd Róza szerepében Lévy Berta kisasszony tűnt ki, s a fiatal kebel fakadó szerelmét egész művészettel tudta feltárni. Lidit Lévy Mariška kisasszony adta, s szerepének teljesen megfelelt s azt is igazolta, hogy nagyobb szerepeknek is meg tudna felelni. A férfiak között kiemelendő Wagner István ur Sziklaija, melyben az egyhangú előadás jól volt alkalmazva, továbbá Baintner Arnold ur szerepe, ki a könnyelmű de becsületes Sziklai Gyulát folyékonyan, ügyesen s a mellett kedves modorossággal játszotta, végül Pethe Béla ur, ki Berezny Ákos szerepében teljesen odahaza volt, s ezen nehéz szerep minden nuance-át oly könnyen tudta reprodukálni. A harmadik darab volt a „bengáli tigris”. Itt két szép jelenséget van alkalmunk kiemelni, i. i. Elfer Ilonka kisasszonyt, ki a tőkepénzes Hőrcsögi Mór Pirokka nejét kacsenen és hősiesen tükrözőtő víszta s akarva nem akarva elárulta azt, hogy szép tehetsége van a színpadhoz; a másik Kubányi Margit kisasszony, ki a Zsuzsi szakácsnét felségesen s igen kedvesen csinálta. Vatter Gyula ur a feltékény tőkepénzest egészen kifogástalanul ábrázolta, bár nem tartozik szerepköréhez. Hüpner Gyula ur pedig a Szolidko uracot adta, ügyes játéka és eredeti costumje sokszor jóízű habotát idézett elő. — Az előadás 184 frt tiszta jövedelmet hozott be, a brutto jövedelem a csekély helyárok mellett 203 frt volt. Előadás után vig és éjjel után 3 óráig tartó táncmulatság fejlődött ki az aréna kertben. Az estélyen résztvettek urnóink közül: Bercselly Ödönne, Bodnár Margit (Nyitramegye), Dévény Bertalanne, Draskóczy Gáborné (Nagy-Csalomja), Elheniczky Flórisné, Elter Izsákné, Galgóczy Béláné (Zaély), Hanzóly Mártonné (Szécsény), Hodossy Imréné (Nagy-Csalomja), Hassenfeld Arminné (Nándor), Heidrich Béláné (Budapest), Haiszer Janosné, Harmos Gáborné, Herman Sándorné, Jakobovics Józsefné, Kacsokovics Lajosné (Só), Kigyóssi Mórinné, Kubányi Józsefné, Kohn Henrikné, Kövy Zeigmondné, Latkóczy Rezsóné, Lévy Pálné, Méhes Sándorné (K. Kesz), Manka Endréné, Mandossy Alajosné, Molnár Jánosné, Pajor Gáspárné, Paczoly Imréné, Szerémy Gáborné, Sipler Pálné (Lukanényo), Sléizinger Jakabné (Szécsény), Ternytánszky Pálné (Szécsény), továbbá Baldenvégh Erzsébet, Bercselly Margit, Donner Lina és Emma nővérek (Szécsény), Dévény Etelka, Aranka és Janka nővérek, Dömök Lujza, Elfer Ilona, Fölkel Mariška, Fayl Mariška (Kökeszi), Farkas Emma (Fehérvár), Galgóczy Mariška és Erzsébet nővérek (Zaély), Hodossy Gizella és Ilona nővérek (Nagy-Csalomja), Hembach Irma (Budapest), Hassenfeld Etelka (Szirá), Haiszer Margit és Irén nővérek, Hójtay Panni, Kubányi Margit és Mariška nővérek, Lévy Margit, Lévy Berta és Mariška nővérek, Molnár Anna, Némethy Szeréne (Budapest), Pethe Ilona, Perzsa Irma (Egres Fehérmegye), Szerémy Irén, Margit és Gizella nővérek, Sultz Emma és Luiza nővérek, Valburg Helén (Nagy-Csalomja) és Rion Mária.



Zsélyben, megyénk eme egyedüli gyógyfürdőjében az év folyamán meglehetősen élénknek uralkodott. A vendégek száma jóval felülhaladta a múlt években itt mulató vendégek számát. Augusztus 3-án u. n. Anna báli is rendeztetett, mely alkalommal főleg B. Gyarmatról igen sokan rándultak ki a kicsi gyógyfürdőbe.

A vácz-h.-gyarmati vasúti ügye nem cnyészett el, csak szünetelt. Most ismét megindult az ügy, amennyiben a mérnöki munkálatokra nézve a szerződés a concessionariusok és Klauber mérnök között megkötött, a nevezett mérnök a nyomjelzési munkálatokat (Tracirung) f. évi október 20-ig köteles leendő befejezni. A vasútügyben Kövy Tivadar jogtanácsos ur e napokban Budapestre utazott, s néhány hét múlva biztos értesítést fogunk tőle nyerni a megindított vasúti ügyben.

Kísérlet az oltóporrall. A b. gyarmati tűzoltó egy-let augusztus hó 9-án este 8 órakor a polgári iskola tágas udvarán kísérletet tett a nagy reklamálással hirdett oltóporrall, mely az égő lángot elfojtja, mely lehetővé teszi, hogy az égő tárgyak pusztán kézzel érintetők és megfoghatók legyenek. Ezen kísérlettel díszgyakorlat volt egybekötve s nagy közönség várta az oltópor esoda hatását. Anonban kitűnt, hogy ugyanannyi térfogatú víz mint a mennyi oltópor-oldat, egyenlő oltóhatást képes előidézni, s így az egész nem egyéb egy nagy országos szindlinél, melynek a nagyváradiak elősorban felültek, s mely mellett a vállalkozó ügyis boldogulhat, ha csupán kísérletek czéljából tétetnek nála megrendelésnek. A gyakorlatnál jelen volt Hanzély Márton főparancsnok is. A gyakorlat ügyesen folyt, s derék tűzoltóink a városban is (a casinó épületén) nagyobb szabású gyakorlatokat végeztek.

Az első m. ált. biztosító társaság, mely nobilitásnak minden évben annyi jelét adja, most is nagyobb adományokkal növelte jótékonyágának kifoghatatlan forrását. Ugyanis 1000 forintot adott át Trefort miniszter úrnak, hogy abból a budapesti országos kiállítás alkalmára művészeti czélokra ösztöndíjakat tudjon ki.

A zenevilág előtt előnyösen ismert zeneszerző és zenetanár Vágvölgyi Béla e napokban egy életrevaló, figyelemre és pártolásra méltó vállalatot léptet meg a művelt magyar zenekedvelő közönséget. Szerkesztése mellett „Apollo” cím alatt ugyanis a „magyar zeneszerzők válogatott műveinek havi füzetekben megjelenő gyűjteménye”-nek első (július havi) füzetét adta ki, változatos tartalommal, díszes kiállítás és igen olcsó ár mellett. Az „Apollo” előfizetési ára egész évre (60 iv zenére s 12 önálló zeneműelőkletre) 6 forint, félévre 3 forint. Az előfizetési pénzek legczéljértőbbben postautalványokkal az „Apollo” kiadóhivatalába küldendők, a szellemi részre vonatkozó közlemények pedig az „Apollo” szerkesztőségére, címzendők Nagyszombatba. Gyűjtők 5 előfizető után kiváratra egy tiszteletpéldányt kapnak. Mi részünkről e vállalatot, mely a hazai, amúgy is parlagon hevert s mostoha sorsban részesült zeneműirodalom emelésére és felvirágzására jótékonyan hatni hivatva van, legmelegebben ajánljuk a zenekedvelők szíves figyelmébe s pártfogásába.

A miskolci dalúnnépélyek alkalmára a bíráló bizottság egyik tagjánál Kovács Emil, a losonci delegált érdemes karnagya is beválasztatott.

A járványbizottság városunkban szorgalmasan s erélyesen munkálkodik, s ennek eredménye nagyon is észrevehetővé lett, amennyiben az utcákon s udvarokban eddig láthatott piszok és szenny helyét a rend s tisztaság váltotta fel. Vannak azonban házak, melyekben a járványbizottság kiküldöttjeinek intézkedéseit figyelembe nem veszik; jelenleg csak egy utcát említünk, s ez a régi pósta-utca. Ott a házakban a mosogató vizet s más egyéb piszkot nem állítják az udvarra önteni, s árkot csinálván az utca közepéig, az ilyen piszok, valamint a sertés ólak folyadékai az utcára folynak, hol azoknak lefolyása nem lévén, azok az utcában található számtalan gödrök s kátyúkban összegyűlnek, posványt képeznek, s ezen posványokba ráadásul még a mindennapi szemet és más hulladékok is kibordálnak a házakból; s épen azért ez utcán, főképp esténként keresztülmenni, kész betegség. Ha a fentiekhez hozzáteszük még azon körülményt, hogy ez utca kerek számmal 99 kisebb-nagyobb gyermekkel van megáldva s ezek napközszent játszanak az utcán, egy cseppet sem lehet csodálni, ha a betegség a gyermekek közt oly gyakori. Ismerve a városi előjáróság buzgóságát, elvárjuk, hogy az utcában létező gödrök és kátyúk s az ezekben keletkező posványok, az egészségügy érdekében mielőbb behordatni, s a lakosok szigorúan utasíttatni fognak a rend és tisztaság betartására, esetleg szigorú megbírságoltatás által is.

A szexera — hír szerint — már a terekei szőlőket is elcsépte.

Tűz. Rétszágon augusztus 4-én este fél nyolczkor tűz ütött ki, mely 45 házat emésztett fel. A károsultak érdekében az alispáni hivatal felkívát intéz a közönséghez adakozások végett. — Mohorán augusztus 3-án pedig s ház lőtt a tűz áldozata. — Vadkerten ugyancsak augusztus 4-én kiütt a tűz, és több ház hamvadt össze.

A kholera elleni receptet Fehér Zeigmond Fehér megye tisztí főorvosa a következőképen adta ki: Ha valakinek hasmenése van, legczéljértőbb a betegot annak kezdetén mindjárt ágyba fektetni, taplálékát egyszerű huslevessre aszorítani s e mellett vele a hasmenés rohamossága szerint 2—4 órai időközökben a következő porokat vételni.

Rp. Pulveris Daveri  
Tannini puri  
aa decigramma unum.  
Pulveris gummosi  
decigrammata quatuor.  
Mf. pulvis. Dentur tales doses.

No. 100. D. S. Két óránként egy port bevenni.

Ezen adag kisebb község szükségletére a szerímtelésig elegendő; nagyobb községek e porokat a szükséghez képest 2—3 szoros mennyiségben készletben tarthatják. Megjegyzendő, hogy ezen adagok felnőttek számára valók, nagyobb gyermekek az egyes porok felét, — kisebbek negyedrészt használhatják egy adagra. Csecsemők mindenkor külön orvosi gyógykezelésben részesítendők. Ha ezen porok használata, a megfelelő óv-eljárás mellett sem szüntetné meg a hasmenést, sőt annak tömegesebb megjelenése folytán nagyobbfelek gyengeség állana be, ez esetben a porok használata mellett következő cseppek bevétele lenne javalandó.

Rp. Tincturae opii simplicis  
grammata quadraginta  
Aqueae menthae piperitae  
grammata octoginta  
Olei casijeputi  
guttas centum.

M. D. S. Két óránként 15 cseppet beadni.

Megjegyzendő, hogy ezen szer is felnőttek számára szolgál s belőle nagyobb gyermekek tíz, kisebbek öt cseppet vehetnek be 2 óránként. Kisebkeknek e szer sem adagolható.

Az aprópénz. Dr. Reinsch német természetbúvár: görceóvi vizsgálatok révén rájött, hogy az apró ezüst és rézpénzre, a mely a közönség kezébe forog, élő baktériumok és algák vannak tapadva az oda rakodott vékony szennyrétegben. Reinsch több ország apró pénzemeit vetette vizsgálat alá és azt tapasztalta, hogy a több év óta forgalomban lévő ércpénzekeken már rajta van ez a veszedelmes piszok. Ha az ember finom tiszta késsel levakar a pénzről ilyen mocskot s azt párolt vízben feloldja, a mikroszkóp alatt nagyon jól meg lehet látni a különböző baktériumokat. Ez előző állatoknak a pénzekre ragadt szenny nagyon kedvező talajt képez. Ez a fölfedezés, kivált most, mikor a tudomány mindinkább kideríti, hogy a ragályos betegségek okozói ama parányi szerves lények, rendkívüli fontosságúnak látszik és nagy óvatosságra inti az embert. A typhustól a himlőig mindenféle veszedelmes nyavalya terjesztője lehet az aprópénz. Ugy játszanak ezért rossz szokású emberek rézpénzzel, vagy pláne ugy ve gyék a szájukba. Forró káliluggal ugyan ártalmatlannokká lehet tenni a ragályos elősíediektel telt pénzeket. De a műtetre alig fognak magános emberek vállalkozni.

Felhívás hazánk szép hölgyeire a magyar szépségek albuma érdekében. Hivatkozva azon élénk érdeklődésre, melylyel a fővárosi és vidéki társas körök a magyar szépségek albumának ügyét felkarolták, vagyok bátor hazánk szép hölgyeit tisztelettel felkérni, hogy engem ez önzetlen működésben támogatni szíveskedjenek. A magyar szépségek albuma az 1885. évi országos kiállításra készül, s mint ilyen hazánk egyéb nevezetességei mellett, egyik legnagyobb nevezetességet: szép hölgyeink fogja a kiállítást látogató nagyszámú hazai és külföldi közönségnek bemutatni. De hogy e cél elérére legyen szükséges, hogy az album ne csak egyes arcképeket, hanem hazánk szépségeinek teljesen és hű csoportját, a különösen ne csak ragyogó szépségeket, hanem a magyar typos minden változatát mutathassa be. Ez okból bátorodom hazánk szép hölgyeit felkérni, hogy műtermemet (Budapest Erzsébet tér 7. sz.) minél előbb meglátogatni szíveskedjenek, annál is inkább, mivel a képek a felvételek sorrendjében lesznek az albumban elhelyezve s azoknak művészi kidolgozása hosszabb időt és nagyobb mőgondot igényel. Azon igen tisztelt hölgyek, kik a fővárost a kiállításig nem látogatják meg, szíveskedjenek legújabb arcképeket hozzám beállítani, hogy azután teljesíthessem a felvételt, mely különben minden díj nélkül történik s a gyűjteményt a kiállításig senki sem tekintheti meg. Kérem egyszerűmind az if

juságot, hogy szép ismerőseik ezimeit műtermembe küldjék be, hogy a felvételést azoknak is beaküldhessem. Megemlítenédnek találom, hogy az album a kiállítás után a magyar nemzeti museum tulajdonába fog átmenni és ott tovább is megismerhető lesz és mint nemzeti kincs fog tovább is őriztetni. Azon reményben, hogy ezen hazafias működésben becses támogatással fogok találkozni, vagyok tiszteletteljes hívuk, Budapest, 1884. július hóban. Ellinger Illés fényképész.

A községi és körjegyzők által a megyéhez legközelebb beadandó községi költségvetések valamint az összesítési táblázatok elkészítéséhez szükséges nyomtatványok e lapok kiadóhivatalában kaphatók.

„Mafela” című hazafias irányú tót lap indult meg Selmecsbányán, melynek hivatása lesz az ismert panslav lapokat egyensúlyozni s tót népünket a panslav izgatások ellen megvédelmezni.

Határozás B. Gyarmaton Sebján Józsefné augusztus hó 4-én 65 éves korában elhalálozott, s 5-én nagyobb részvét mellett eltemettetett.

#### Nyhatkoza.

A szerkesztőség részéről ezennel kijelentetik, hogy a „Nógrádi Lapok” 29-ik számában közölt Korytniczai levélnek Csonka Zeigmond urra vonatkozó része bizonyos fordítással\*) adatott ki. A mennyiben ezen kevésbbé rossz czélzatból közölt részt Csonka Ze. ur magára nézve értőnek találja, azt ezennel visszavonjuk, s ezért tőle nyugodt lélekkel bocsánatot kérünk.

Kelt B. Gyarmaton, 1884. évi augusztus 8-án.

A szerkesztőség.

\*) T. i. Itt a „borjúláb” históriájáról van szó. A korytniczai levélben ugyanis csak az volt, hogy Cs. Ze. ur egy epitheton-t szerzett magának; a szerkesztőség pedig a his tréfás históriát úgy írta le, amint az megtörtént. Ebben van tehát a korytniczai levél átváltoztatva, vagy ha tetszik: fordítva. A történetekét különben más forrásból is megírdhattuk volna. Ilyen tréfás történet, melyet a „Bupapesti Hírlap” is leírt, akárkin megeshetik. (Híres férfak is hozzájutnak iures epithetonokhoz.) Mindazáltal ha tudtuk volna, hogy a „mori saissonban” elvetett ilyen kis furdó tréfa illetve történetke leírását Cs. Ze. ur oly zokon és érzékenyen veszi, ha tudtuk volna, hogy ennek komoly megnyilatkoztatás lesz a vége és hogy a borjúlábak ökörlábakká nőnek, bizony megtagadtuk volna magunktól ezen kis históriának a leírását.

Feladó szerkesztő:

Horváth Danó.

B

A LASSA GYARMATON az Ipolyparton lévő 66-ik számú ház szabadkézből bármely órában eladó. Értekezhetni ez ügyben **Tapolcsányi Ferenc** várnagygyal Balassa Gyarmaton. 3-1

Legalább 3 középtanodai osztályt végzett fin, előnyös feltételek mellett

tanulónak felvétetik

ÁNINGER TESTVÉREK vaskereskedésébe

Balassa-Gyarmaton.

3-3

A LASSA-GYARMAT város tulajdonát képező, a városház alatti 4. számú bolt 1885. évi január 1-est napjától kezdve 3 évre, folyó évi augusztus hó 21-én a város házában nyilvános árverésen haszonbába fog adatni.

Bárdusz Mihály, bíró.

3-2